www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Prediction of Academic Enthusiasm Based on Self-regulated Learning Strategies and Academic Excitement in Medical Students

Mohammad Saeed Ahmadi [1], Hossein Masoomi Jahandizi *[2], Masoud Hejazi, Mohammad Masoud Vakili

[1] *Department of Psychology, Farhangian University. Zanjan, Iran*
[2] *Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan Iran*
[3] *Department of Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan Iran*
[4] *Health Education and Health Promotion, Assistant Professor Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan Iran*

**Corresponding author: . Hossein Masoomi Jahandizi, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan Iran., Email:. hmjfh@zums.ac.ir*

Article Info

Keywords: *Academic enthusiasm, Medical students, Self-regulated learning strategies, Academic excitement.*

Abstract

Introduction: Medical education has an effective role in people's health, in order to achieve this goal, influencing factors must be identified and used. One of these factors is the desire to study. Therefore, this study was conducted with the aim of determining the state of academic enthusiasm, and its relationship with self-regulated learning strategies and academic excitement in medical students of Zanjan, Iran.
Methods: The research method was a correlational research based on the structural equation modeling method, and the statistical population included all medical students of Zanjan University of Medical Sciences in the academic year of 2017-2018, whose number was 212. Because the number of the sample population was limited, the sampling method was done as a whole. The research tools included questionnaires: personal information, Fredericks et al.'s academic enthusiasm, Pintrich de Groot's self-regulation (MSLQ, 1990) and Pakran's academic excitement (AEQ, 2005). The results of this study were analyzed using SPSS 16 statistical software.
Results: The overall score of academic enthusiasm in the participants of our study was (43.2) and it is acceptable according to Frederick's questionnaire. There is an inverse relationship between academic enthusiasm score and academic excitement (-0.447) and a positive correlation (0.083) between self-regulation strategies.
Conclusion: The results of this research showed that according to the results of the negative effect of academic excitement and the positive effect of self-regulation strategies on academic enthusiasm, it is better for curriculum planners of medical sciences universities to consider it.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۶، شماره ۲، ۱۴۰۲
صفحات: ۱۱۵-۱۲۳

پیش بینی اشتیاق تحصیلی براساس راهبردهای یادگیری خود تنظیمی و هیجان تحصیلی در دانشجویان پزشکی

محمد سعید احمدی [۱]، حسین معصومی جهندیزی [۲]، مسعود حجازی [۳]، محمد مسعود وکیلی [۴]

[۱] روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی دانشگاه فرهنگیان. زنجان، ایران
[۲] روانشناسی تربیتی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان ایران
[۳] روانشناسی کودکان استثنایی، گروه روانشناسی ، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان ایران
[۴] آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان ایران

*نویسنده مسوول: حسین معصومی جهندیزی، گروه بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، ایران. ایمیل: hmjfh@zums.ac.ir

چکیده

مقدمه: آموزش پزشکی نقش موثری در سلامتی مردم دارد، برای رسیدن به این هدف باید عوامل تاثیر گذار بر آن شناسایی و به کار برده شوند. یکی از این عوامل، اشتیاق به تحصیل است. به همین خاطر این مطالعه با هدف تعیین وضعیت اشتیاق تحصیلی، و ارتباط آن با راهبردهای یادگیری خود تنظیمی و هیجان تحصیلی در دانشجویان رشته پزشکی زنجان انجام شد.

روش ها: روش ازنوع پژوهش های همبستگی مبتنی برروش مدل یابی معادلات ساختاری بود که در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ انجام شد. جامعه آماری شامل همه دانشجویان تحصیل در رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زنجان که تعداد آنها ۲۱۲ نفر بودند می باشد. چون تعداد جامعه نمونه محدود بودند روش نمونه گیری بصورت تمام شماری انجام شد. ابزار های پژوهش شامل پرسشنامهٔ های: اطلاعات فردی ، اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران، خود تنظیمی پینتریچ دی گروت (MSLQ,1990) و هیجان تحصیلی پکران (AEQ,2005) بودند. نتایج این مطالعه به کمک نرم‌افزار آماری SPSS 16 آنالیز شدند.

یافته ها: نمره کلی اشتیاق تحصیلی در شرکت کنندگان مورد مطالعه ما (۴۳.۲) بود که با توجه به معیارها قابل قبول است. بین نمره اشتیاق تحصیلی با هیجان تحصیلی رابطه معکوس (۰/۴۴۷-) وبین راهبردهای خود تنظیمی همبستگی مثبت(۰/۰۸۳) وجود دارد.

نتیجه گیری: نتایج این پژوهش نشان دادکه با توجه به نتایج تاثیر منفی هیجان تحصیلی واثر مثبت راهبردهای خود تنظیمی بر اشتیاق تحصیلی برنامه ریزان درسی دانشگاه های علوم پزشکی بهتر است آنرا مد نظر قرار دهند .

واژگان کلیدی: اشتیاق تحصیلی، دانشجویان پزشکی، راهبردهای یادگیری خود تنظیمی و هیجان تحصیلی

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

مقدمه

در آموزش بخصوص علوم پزشکی برای رسیدن به نهایت مطلوب باید تمام عوامل موثر در آن مورد ملاحظه قرار گیرد تا بتوان با استفاده بهینه از آن، نسبت به رفع مشکلات آموزشی و در نتیجه بهبود سلامتی جامعه اقدام کرد. بنابراین برای رسیدن به این هدف باید عوامل تاثیر گذار بر آن شناسایی و به کار برده شود. و یکی از این عوامل اشتیاق به تحصیل در دانشجویان است. اشتیاق تحصیلی یکی از عوامل بالا بردن کیفیت نظام آموزشی دربین دانشجویان است، اشتیاق دانشجویی را میتوان به عنوان یک میانجی مهم پیشرفت تحصیلی، رفتار اجتماعی و تداوم آموزشی برشمرد. سازه اشتیاق تحصیلی به رفتارهایی که به یادگیری و پیشرفت تحصیلی مربوط است اطلاق میشود. این مفهوم به کیفیتی اشاره دارد که فراگیران جهت دستیابی به نتایج مطلوب صرفا فعالیت های هدفمند آموزشی میکنند تا به صورت مستقیم به نتایج مطلوبتر دست یابند Pietarinen J, Soini[1] T, (Pyhältö K2014) [۱] . تحقیقات نشان داده اشتیاق تحصیلی تاثیر مهمی بریادگیری دانشجویان و عملکرد تحصیلی آنان دارد پیامد طبیعی اشتیاق تحصیلی افزایش مهارتهای دانشجویان است. به نظر می رسد که تعامل موفق با اینگونه چالش ها تحصیلی باعث درگیری و اشتیاق عمیق دانشجویان شده و از آنان افرادی شایسته با صلاحیت می سازد[۲].

تری (Turi) و بسیاری از محققان، اشتیاق تحصیلی (academic enthusiasm) دانشجویان در آموزش عالی را به صورت فعالیت های هدفمند آموزشی دانشگاه که منجر به یادگیری و احساس رضایت می شوند، تعریف میکنند و می توان آن را با میزان درگیری دانشجویان در فعالیتهای موثر آموزشی اندازه گیری کرد [۳]. همچنین در رابطه با تعریف اشتیاق تحصیلی، پومرانتز(Pomerantz Norleen Kester) عقیده دارد اشتیاق تحصیلی اساس ارزش ها و باورهایی است که فراگیران را هدایت می کند تا به آمال و اهدافشان دسترسی پیدا کنند وی اذعان می دارد که این پارادایم گامی نوین در جهت تکامل فعالیتهای دانشجویی است و نیاز به تفکر جدید در مورد میزان مداخله دانشجویان در فعالیتها و رفتارهای خارج از محیط کلاس درس که میتواند بر یادگیری آنان تاثیر داشته باشد، را ایجاب میکند [۴].

مسلش (Maslach))و همکاران عقیده دارند اشتیاق تحصیلی شامل سه بعد، جذب، نیرومندی و وقف خود است که می تواند در پیشرفت تحصیلی بطور موثر مفید باشد و باعث بهبود وضعیت یادگیری در نتیجه انگیزش شود[۵]. کوچ و جر ج (Kovach & George D)معتقدند اشتیاق تحصیلی شامل راههایی است که طی آن موسسات و منابع، فرصتهای یادگیری خود را طوری سازماندهی میکنند که دانشجویان را به شرکت در اینگونه فعالیتها و کسب منافع ترغیب کنند [۶]. از نظر اپلتون و همکاران) (Appleton, J.پژوهش در باره اشتیاق به تحصیل، از زمانی شروع شد که مربیان نگران ترک تحصیل وانگیزه ضعیف فراگیران بودند [۷]. در مطالعه ای که عظیمی و همکاران بر روی دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اردبیل داشتند نشان دادند که اشتیاق تحصیلی می تواند سرزندگی تحصیلی مثبت را پیش بینی کند[۸]. عوامل دیگری که بر پیشرفت تحصیلی اثر دارد راهبردهای خود تنظیمی است، خودتنظیمی به معنای ظرفیت فرد برای تعدیل رفتار، متناسب با شرایط و تغییرات بیرونی و درونی است و شامل توانایی فرد در سازماندهی و خود مدیریتی رفتارهایش برای رسیدن به اهداف گوناگون است. مهمترین راهبردهای خودتنظیمی را راهبردهای شناختی، راهبردهای فراشناختی و راهبردهای مدیریت منابع میدانند. خودتنظیمی به این موضوع اشاره دارد که افراد چگونه رفتار خود را هدایت میکنند و چگونه راهبردهای خودتنظیمی را انتخاب مینمایند که موجب افزایش تلاش آنها برای هدایت رفتار بعدی میشود. پینتریچ (۱۹۹۰)[۹]. یکی دیگر از عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی هیجان تحصیلی است هیجانات، پیشرفت رفتارهای یادگیری فراگیران را شکل داده، بر دستاورد تحصیلی آنان اثر گذاشته و تصمیم گیریهای آنها را به شکلی جهت میدهند تا بر برنامه های تحصیلی پافشاری نموده و یا از آن کناره گیری کنند. هیجانات پیشرفت به منزله مکانیسمهای مهمی در نظر گرفته میشوند که هم پیامدهای مثبت و هم منفی را که در بافت تحصیلی تجربه میشوند ارتقا داده و یا بازداری مینمایند (گارن و همکاران،۲۰۱۷)[۱۰]. پژوهشی که میدلتون و میدجلی انجام دادند نشان داد فراگیرانی که از راهبرد های شناختی سطح بالا مثل سازماندهی و راهبرد های فراشناختی استفاد می کنند پیشرفت تحصیلی بالاتری داشته اند. میدلتون و میدجلی (۲۰۰۷)[۱۱.] در رابطه با هدف و اهمیت مطالعه حاضر می توان گفت با توجه به اینکه بررسی نظریه اشتیاق تا به حال بیشتر در حوزه شغل مورد مطالعه بوده [۱۲] ، علاوه بر آن ارتباط منطقی بین اشتیاق تحصیلی، راهبردهای خود تنظیمی و هیجان تحصیلی با هم با پیامدهای آموزشی و پیشرفت تحصیلی حائز اهمیت است به همین منظور مطالعه حاضر انجام شد. دلایل انتخاب این دو متغیر ازدیگرعوامل موثر بر اشتیاق تحصیلی محدودیت زمانی و امکان اجرای طرح مذکور بود. لذا در این پژوهش ضمن تعیین رابطه بین میزان اشتیاق تحصیلی دانشجویان پزشکی با راهبردهای خود تنظیمی و هیجان تحصیلی به این سوال پاسخ خواهیم داد که آیا بین آنها رابطه وجود دارد

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

یا خیر؟ امیدواریم نتایج به دست آمده، زمینه ساز روش مطلوبی برای مطالعات و مداخلات بعدی در جهت برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت آموزشی دانشجویان باشد .همچنین به مسولین آموزشی دانشگاهها کمک کنند تا با اتخاذ روشهای متناسب آموزشی، یادگیری دانشجویان را تسهیل نمایند.

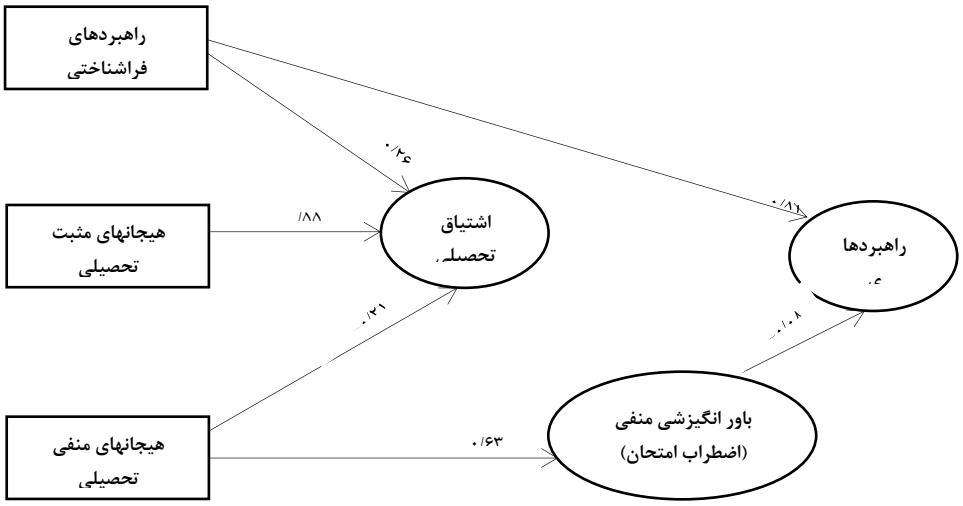

- کلیه ضرایب در حد ۰/۰۵ معنی دار هستند. ضرایب غیر معنی دار از مدل حذف شده اند.

شکل۱: مدل نهایی و تعدیل یافته

روش ها

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زنجان(۲۱۲نفر) در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ بودند وکل جامعه به عنوان حجم نمونه بصورت تمام شماری انتخاب شدند. و دلیل آن به خاطر تعداد کم جامعه نمونه بودند. قبل از نمونه گیری رضایت شرکت کنندگان جهت مشارکت کسب شده بود. معیار ورود به مطالعه، شامل تحصیل در رشته پزشکی در دانشکده پزشکی زنجان و معیار خروج عدم تمایل به ادامه همکاری در مطالعه بود. ابزارهای مورد استفاده در این مطالعه عبارت بودند از:

۱- پرسشنامه راهبردهای یادگیری خودتنظیمی پینتریچ و دی گروت (MSLQ 1990): این پرسشنامه با ۴۷ عبارت در دو بخش باورهای انگیزشی و راهبردهای یادگیری خودتنظیمی(راهبردهای شناختی و فرا شناختی) ، تنظیم شده است. خرده مقیاس راهبردهای یادگیری خودتنظیمی شامل ۲۲ عبارت بوده و سه وجه از خودتنظیمی تحصیلی یعنی راهبردهای شناختی، راهبردهای فراشناختی و مدیریت منابع را می سنجد رهبردهای شناختی ۱۳ عبارت را به خود اختصاص داده است. پینتریچ و دی گروت و همکاران(۱۹۹۰) [۱۳]در بررسی روایی این پرسشنامه با استفاده از روش تحلیل برای مقیاس باورهای انگیزشی سه عامل خود کار آمدی، ارزشگذاری درونی و اضطراب امتحان و برای مقیاس راهبردهای یادگیری خود تنظیمی دو عامل استفاده از زاهبردهای شناختی و استفاده از راهبردهای فراشناختی و مدیریت منابع را به دست آوردند. کجباف، مولوی و شیرازی تهرانی(۱۳۸۲)[۱۴] روایی و پایایی خود کار آمدی، ارزشگذاری درونی و اضطراب امتحان، راهبردهای شناختی و فراشناختی را با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۸۹٪ و ۸۷٪ و ۷۵٪ و ۸۳٪ و ۷۴٪ تعیین کرده اند و روایی آنرا ۸۸/. به دست آوردند.

۲- پرسشنامه استاندارد اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) ابزار دیگراستفاده شده در این آزمون می باشد. این پرسشنامه دارای ۱۵ گویه است و با یک مقیاس لیکرت پنج درجه ای (۱= هرگز ۲= بندرت ۳= بعضی اوقات ۴= بیشتر اوقات ۵= همیشه)، اشتیاق تحصیلی را می سنجد. خرده مقیاس اشتیاق تحصیلی عبارتند از: رفتاری، عاطفی و شناختی که پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ بالای۷۰ ٪ بدست آمد. (۱۰). تحلیل و تفسیر پرسشنامه بر اساس حاصل جمع نمره های به دست آمده از ۱۵ عبارت فوق عبارتند از نمره بین ۱۵ تا ۲۵ نشان دهنده میزان اشتیاق تحصیلی در حد پایین، بین ۲۵ تا ۵۰ میزان اشتیاق تحصیلی در حد متوسط و بیش از ۵۰، حد بالا قضاوت می شود. روایی و پایایی این پرسشنامه در داخل توسط اساتید و متخصصان این حوزه تأیید شده است[۱۵].

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

۳- پرسشنامه هیجان تحصیلی پکران(AEQ2005): این پرسشنامه دارای ۴۳ سوال و ۷ مولفه می باشد و بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت (۱= کاملا مخالف ۲= مخالف ۳= ممتنع ۴= موافق و ۵= کاملا موافق) به سنجش هیجان تحصیلی می پردازد. خرده مقیاس پرسشنامه به قرار زیر است. لذت، غرور، اضطراب، شرم، خشم، نا امیدی و خستگی. و ضریب الفای کرونباخ محاسبه شده بالای ۰/۷۰ بر آورد شده است.تفسیر و تحلیل آن بر اساس حاصل جمع نمره های بدست آمده براساس زیر قضاوت می شود. نمره ۴۳ نشان دهنده حد پایین هیجان تحصیلی، ۱۰۷/۵ حد متوسط و ۲۱۵ حد بالای آن است. روایی و پایایی این پرسشنامه توسط کدیور و همکاران سنجیده شده است [۱۶].

پایایی گویه های مربوط به هیجان تحصیلی در داخل عبارتند: مربوط به کلاس به ترتیب، لذت از کلاس ۷۴/ ۰، امیداری مربوط به کلاس ۷۶ /۰ ، عصبانیت مربوط به کلاس ۷۴ /۰، خستگی از کلاس ۸۴ / ۰و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای لذت از کلاس، امیدواری، عصبانیت و خستگی را به ترتیب برابر ۰/۹۲،. ۰/۸۹ ،۰/۸۸ ،و ۰/۹۳ اعلام کرده اند که پایائی قابل قبول و بالا ئی است.(کدیور، ، فرزاد، ،کاوسیان، و نیکدل ، ۱۳۸۸). (۱۶).

تحلیل داده ها به منظور پیش بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس متغیرهایی است که در شکل یک نشان داده شده است. داده ها از طریق تحلیل مسیر ارزیابی شده اند. برای این منظور از نرم افزار لیزرل ۸.۸ (جورسکاگ و سوربام، ۱۹۹۵) استفاده گردیده است. کفایت مدل از طریق شاخص های نیکویی برازش از قبیل آزمون مجذور خی غیر معنی دار، RMSEA کمتر از ۰/۰۵ و دیگر شاخص های برازش مطرح در جدول ۴ مورد بررسی قرار گرفت. طبق پیشنهاد ویرا (۲۰۱۱) [۱۷] شاخصهای مطرح در جداول مذکور وقتی بالاتر از ۰/۹۰ هستند به عنوان شواهدی برای پذیرش مدل می باشند.

یافته ها

نتایج نشان می دهد از ۲۱۲ نفرشرکت کنندگان در گروه دانشجویان۵۴/۲ درصد مرد (۱۱۵نفر) و ۴۵/۸ درصد زن (۹۷نفر) ۲۰۶ نفر مجرد (۹۷/۲ درصد) و ۶ نفر متاهل (۱/۸درصد) هستند.

جدول شماره ۱: میانگین نمرات مولفه های اشتیاق تحصیلی در دانشجویان پزشکی زنجان

متغیرهای مورد مطاله	گروههای مورد مطاله پزشکی	
	میانگین	انحراف معیار
رفتاری	۱۱/۸	۱/۶
عاطفی	۱۸	۳/۸
شناختی	۱۳/۴	۳/۸
کل	۴۳/۲	۷

در این مطالعه سه بعد از مولفه های اشتیاق تحصیلی سنجیده شدند، که عبارتند از: رفتاری (Behavioral)، عاطفی (Emotional)و شناختی (Cognitive). نمره کلی اشتیاق تحصیلی بدست آمده دانشجویان متوسط (۴۳/۲) بود. با توجه به جدول شمار ه ۱ کمترین مقدار مربوط به مولفه رفتاری ۱۱/۸ و بیشترین مربوط به عاطفی۱۸است. بین نمرده کل اشتیاق تحصیلی و زیر گروههای اشتیاق تحصیلی با سن و وضعیت تاهل شرکت کنندگان ارتباط آماری معنی داری وجود ندارد. در این مطالعه بین هیجان تحصیلی با اشتیاق تحصیلی رابطه معکوس وجود دارد یعنی به ازای هرافزایش در نمره هیجان تحصیلی بطور متوسط ۰/۴۴۷ نمره اشتیاق تحصیلی کم می شود. بین راهبرد خود تنظیمی و اشتیاق تحصیلی ارتباط مثبت وجود دارد و به ازای هر افزایش در نمره راهبرد خود تنظیمی نمره اشتیاق تحصیلی بطور متوسط ۰/۰۸۳ افزایش می یابد خاطر نشان می سازد که در رگرسیون چند متغیره اثر خالص هر متغیر با اشتیاق تحصیلی محاسبه و ارائه شده است.

مدل مسیر دارای دو نوع اثر است: اثر مستقیم و اثر غیر مستقیم. هنگامی که یک متغیر برون زا دارای یک مسیر (پیکان) به سمت متغیر وابسته است، گفته می شود که **اثر مستقیم** بر روی آن متغیر وابسته دارد. زمانیکه یک متغیر برون زا از طریق متغیر درون‌زا (میانجی) دیگر بر روی متغیر وابسته تاثیر می گذارد، گفته می شود یک **اثر غیر مستقیم** است. **اثر کل** حاصل جمع اثر مستقیم و غیر مستقیم می‌باشد. مقادیری که جهت و میزان تاثیر میان متغیرها را نشان می‌دهند **ضریب مسیر** نامیده می شوند. ضرایب مسیر کمتر از ۰/۳۰ ضعیف می باشند و ضرایب بالاتر از آین مقدار ضرایب قابل قبولی هستند. در صورتیکه ضریب مسیر را به توان دوم برسانیم و در ۱۰۰ ضرب کنیم **ضریب تعیین** (R^2) بدست می‌اید که در واقع درصد واریانس تبیین شده می‌باشد.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

ضرایب کمتر از ۰/۳۰ ضعیف مقدار ضعیف هستند. شکل یک نشان می‌دهد از شش مسیر مطرح سه مسیر دارای ضرایب کمتر از ۰/۳۰ هستند. با وجود اینکه مدل بدست آمده دارای تناسب قابل قبول در شاخصهای نیکویی برازش دارد، روابط متغیرها خیلی قوی نیست. دلیل این موضوع در ماهیت روابط متغیرها بایستی جستجو کرد.

جدول شماره ۲: نمره کل اشتیاق تحصیلی و زیر گروههای اشتیاق تحصیلی در دانشجویان پزشکی زنجان

متغیر	جنس		آماره پی	تاهل		آماره پی	کل افراد
	مرد	زن		مجرد	متاهل		
	میانگین انحراف معیار	میانگین انحراف معیار		میانگین انحراف معیار	میانگین انحراف معیار		میانگین انحراف معیار
اشتیاق رفتاری	۱/۱۱±۸/۸	۱/۴ ۱۱±/۸	۰/۷۳۷	۱/۶ ۱۱±/۸	۰/۱۲±۸	۰/۷۸۹	۱/۱۱±۶/۸
اشتیاق عاطفی	۴ ۱۸±	۳/۶ ۱۷±/۹	۰/۸۰۷	۳/۱۷±۸/۹	۴ ۲۰±/۵	۰/۱۸۲	۳/۸ ۱۸±
اشتیاق شناختی	۳/۸ ۱۳±/۴	۳/۸ ۱۳±/۴	۰/۹۲۲	۳/۸ ۱۳±/۴	۴/۴ ۱۴±/۵	۰/۵۵۹	۳/۸ ۱۳±/۴
اشتیاق تحصیلی کل	۷/۴ ۴۳±/۲	۶/۶ ۴۳±/۱	۰/۹۱۶	۷/۱ ۴۳±/۱	۵/۹ ۴۷±	۰/۲۷۲	۴۳±۷/۲

نتایج جدول شماره ۲ نشان میدهد که بین جنس و تاهل با اشتیاق تحصیلی و زیرگروههای اشتیاق تحصیلی رابطه ای یافت نشد.

جدول شماره ۳ : نتایج آزمون همبستگی خطی پیرسون بین متغیرهای هیجان تحصیلی و راهبردهای خود تنظیمی با اشتیاق تحصیلی در دانشجویان پزشکی زنجان

متغیر	اشتیاق تحصیلی	هیجان تحصیلی	راهبردهای خود تنظیمی
اشتیاق تحصیلی	۱	-۰/۴۴۷	۰/۰۸۳
هیجان تحصیلی		۱	۰/۱۶۲
راهبردهای خود تنظیمی			۱

پی آماری کمتر از ۰/۰۱ است

جدول شماره ۴: نتایج آزمون کلموگروف – اسمیرنوف برای تطابق توزیع متغیرها با توزیع طبیعی

متغیرها	مقدار آماره آزمون کلموگروف – اسمیرنوف Z	معنی‌داری	تصمیم‌گیری
اشتیاق تحصیلی	۰/۱۰	۰/۰۶	نرمال است
هیجان تحصیلی منفی	۰/۰۹	۰/۲۰	نرمال است
هیجان تحصیلی مثبت	۰/۰۸	۰/۲۰	نرمال است
راهبردهای فراشناختی	۰/۱۰	۰/۰۷	نرمال است
راهبردهای شناختی	۰/۱۱	۰/۰۸	نرمال است
باورهای انگیزشی منفی	۰/۱۴	۰/۰۹	نرمال است

جدول شماره ۵ : شاخصهای نیکویی برازش مدل نهایی

Chi-Square = ۶/۱۲ df = ۶ P = ۰/۴۰		
RMSEA= ۰/۱		
NNFI = ۱		
CFI = ۱		
GFI = ۰/۹۹		
AGFI = ۰/۹۷		

بحث

با توجه به اهمیت آموزش در علوم پزشکی، به منظور ارتقای سطح یادگیری دانشجویان و ارائه راهکارهای مناسب جهت بهبود آموزش و یادگیری دانشجویان، تحقیق حاضر روی ۲۱۲ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زنجان با هدف بررسی

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

میزان اشتیاق تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زنجان و رابطه آن با راهبردهای خود تنظیمی و هیجان تحصیلی انجام شد ونتایج مطالعه نشان داد میزان اشتیاق تحصیلی در دانشجویان پزشکی این دانشگاه همسو با مطالعه ای جلیلیان و همکاران [۱۸]، مومنی مهموئی و پورفاطمی [۱۹] و عباسی و همکاران[۲۰] می باشد. نمره اشتیاق تحصیلی دانشجویان مورد مطالعه ما مقداری از همه آنها بالاتر بودند. در رابطه با تبیین این می توان گفت علت این همسویی به دلیل تشابهات شیوه آموزشی آنها و اندکی بالا بودن این مقادیر در مطالعه ما به خاطر امکانات یا تفاوتهای فرهنگی و اجتماعی و امکانات تحصیلی باشد. در این رابطه به نظر نکاوند و همکاران اشاره می شود که عقیده دارند بی عدالتی می تواند باعث کاهش اشتیاق تحصیلی شود بنابر این مطالعه نشان می دهد که مدیران آموزشگاهها ی مورد مطالعه ما با بکارگیری عدالت تحصیلی در افزایش انگیزش و اشتیاق تحصیلی نقش داشته اند. ایشان عقیده دارد وقتی استادان و مسولین آموزش در دانشگاه در رابطه با دانشجویان عدالت را رعایت میکنند، از طریق افزایش احساس خود ارزشمندی در دانشجویان ظرفیت یاری رسانی به یکدیگر را افزایش میدهند [۲۱]. و این نشان دهنده این است که در حوزه مطالعه ما استرس آنچنانی وجود ندارد تا میزان اشتیاق تحصیلی را پایین آورد به همین خاطر مولفه عاطفی در مطالعه ما بالاترین میزان را دارد.

تفاوت بین نتیجه ما با بعضی از نتایج ذکر شده دیگران را اینطور می توان تبیین کرد که علل آن بعضی ناهمخوانی در دیدگاهها و یافته ها ، متفاوت بودن ابزار ها و آزمونهای سنجش، استفاده از نمونه های آماری متفاوت ، نوع مطالعه میتواند باشد. برای اینکه مطالعه جلیلیان بر روی دانش آموزان متوسطه بوده اگر چه فاصله چندانی با دانشجویان ندارند اما نوع رشته و گرایش به آن و نگرش مردم به آنان می تواند در اشتیاق به تحصیل موثر باشد برای اینکه دانشجو بودن آنهم در رشته پزشکی یک نوع امتیاز و توانایی به حساب آمده و مورد توجه مردم و متعاقب آن دلگرمی و اشتیاق در آنان می شود. در تایید آن هوفبال(Hobfoll. S. E.) و همکاران [۲۲] عقیده دارند منبع دیگری که بر اشتیاق تحصیلی اثر می گذارد، منابع شخصی است. با توجه به نظر هوفبال خود ارزیابیهای مثبت ناشی از منابع شخصی بر شرکت کنندگان ما تاثیر داشته است. علاوه بر آن مقدار اندک تفاوت با مطالعه مومنی و عباسی که آنها هم بر روی دانشجویان گروه پزشکی انجام شده را اینگونه می توان توجیه کرد که تفاوتهای محیط تحصیلی ، سنی ، جنسی نوع مطاله که قبلا ذکر شد می تواند در آن تاثیر گذار باشد. بنابراین بهتر است که اساتید دانشگاه با روشهای مختلف باعث تقویت و افزایش نقش منابع شخصی این افراد در محیطهای آموزشی شده و آنرا تقویت کنند.

و اما علل کم بودن امتیاز در مولفه رفتاری اشتیاق در مطالعه ما را با توجه به نظر پارسونز (Parsonse) [۲۳]که عقیده دارد می کند زمانی که دانشجویان با یکدیگر و همچنین با استاد همکاری و تعامل دارند اشتیاق بیشتری را برای فراگیری مطالب درسی از طرق مختلف از خود نشان میدهند. واین نشان می دهد دانشجویان مورد مطالعه ما تمایل به تلاش و درخواست کمک به هنگام کار گروهی یا به خاطر نبود همدلی در بین دانشجویان و اساتید ندارند که باید مورد توجه اساتید قرار گیرد چون از نظر روانشناسی کار گروهی خود لذت بخش و اشتیاق آور است. در این باره نتایج مطالعات بلد (Beld)و همکاران [۲۴] شاخصهای اشتیاق تحصیلی را یادگیری از طریق تعامل با سایر دانشجویان، ارتباط با اساتید، جو دانشگاه و غنی سازی محتوی آموزشی عنوان می کنند که نشان می دهد در شرکت کنندگان ما کمتر وجود دارد.

در رابطه با مولفه شناختی نمونه های ما نمره نسبتا قابل قبولی داشتند در تبین این مورد با توجه به عقیده مومنی و همکاران که می گویند شناخت، به رشته تحصیلی، آینده شغلی و مسئولیت پذیری باعث اشتیاق تحصیلی می شود نشان می دهد در دانشجویان ما این خصوصیات وجود دارد چرا که دانشجویان پزشکی نسبت به رشته های دیگر دلگرم هستند.

در مطالعه ما بین نمره اشتیاق تحصیلی و نمره راهبرد خود تنظیمی همبستگی مثبت وجود دارد. با مطالعه برقی و همکاران [۲۵] مؤمنی وهمکاران [۱۹]، خروشی وهمکاران[۲۶]، وانگ و همکاران, (Wang)[۲۷]، حیات و همکاران [۲۸] وکریمی و همکاران[۲۹] انجام شده هماهنگ است. در رابطه با تبیین این موضوع مایر (Maier)[۳۰] عقیده دارد همان قدر که ما از احساسات، هیجانات و آثار آنها آگاه می شویم، می توانیم توانایی خود را در جهت کنترل و تنظیم آنها بهبود بخشیم، و این نشان می دهد در شرکت کنندگان مطالعه ما این توانائی وجود دارد. با توجه به موارد ذکر شده می توان نتیجه گرفت که شرکت کنندگان این مطالعه از طریق ارائه روش هایی مانند راهبرد تکرار و تمرین، بسط یا گسترش معنایی و سازمان دهی به خود کمک کرده اند که سطح بالاتری از عملکرد حافظه، توجه، و پیشرفت در تحصیل را داشته باشند.

در مطالعه حاضر بین هیجان تحصیلی با اشتیاق تحصیلی رابطه معکوس وجود دارد. و با مطالعه عجم و همکاران[۳۱] در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی گناباد ناهماهنگ و با یافته های مومنی وعباسی همکاران [۲۰] همسو است. در تبیین تفاوت این یافته میتوان اظهار داشت که فضای آموزشی حاکم بر هر محیطی میتواند اشتیاق دانشجویان را تحت تاثیر قرار دهد. وانگ عقیده دارد ویژگیهای زیستی، شخصیتی و محیطی قادرند

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

بطور مستقل هیجانات تحصیلی را تحت تاثیر قرار دهند. [۲۷] . و این نشانگر این است در جامعه مورد مطالعه ما شاید هیجان منفی وجود دارد که این اتفاق نیفتاده است باید بررسی شود. بنابر این این امر می تواند خلاقیت هیجانی و در نتیجه طراحی و تولید ایده های جدید، دانشجویان را تحت تاثیر قرار دهد. از محدودیتهای پژوهش حاضر این است که مطالعه بر روی دانشجویان دانشکده پزشکی زنجان انجام شده و از این رو در تعمیم یافته های پژوهش به سایرین باید احتیاط کرد. علاوه در جمع آوری اطلاعات صرفاً از پرسشنامه استفاده گردید اگر چه این پرسشنامه استاندارد بوده و روایی و پایایی در داخل و خارج کشور بارها تایید شده است . با این حال سعی گردید از بروز تورش تا حد امکان پرهیز گردد. پیشنهاد می شود که در دانشگاه های دیگر چنین پژوهشی صورت گیرد و نتایج با هم مقایسه شوند و این نتایج در تصمیمات آموزش پزشکی دانشجویان پزشکی مورد استفاده قرار گیرد.

نتیجه گیری

این مطاله نشان داد که میزان اشتیاق تحصیلی در دانشجویان قابل قبول است و راهبردهای خود تنظیمی نقش تعیین کننده در اشتیاق تحصیلی دارد در این مطالعه بین هیجان تحصیلی با اشتیاق تحصیلی رابطه معکوس وجود دارد یعنی به ازای هرافزایش در نمره هیجان تحصیلی بطور متوسط ۰/۴۴۷ نمره اشتیاق تحصیلی کم می شود. پیشنهاد می شود برنامه ریزیان درسی و اساتید دانشگاهها در فرایند آموزشی خود به نقش این متغیر ها توجه داشته باشند و ضرورت دارد تا با برگزاری کارگاههای آموزشی اشتیاق دانشجویان را نسبت به تحصیل تقویت نمایند.

ملاحظات اخلاقی

کلیه نویسندگان متعهد بودند که در نگارش و اجرای پژوهش تمامی ملاحظات و استانداردهای اخلاقی را رعایت
نمایند. کلیه شرکت کنندگان در مطلعه با پر کردن فرم رضایت نامه در این مطالعه شرکت و پژوهشگران آنها را از محرمانه بودن نتایج تحقیق مطمئن کردند. این مقاله مستخرج از کار پژوهشی با کد اخلاق شماره ۱۳۸۲۰۷۰۲۹۶۲۰۰۹ دانشگاه آزاد اسلامی زنجان می باشد . این پژوهش از نوع توصیفی- مقطعی بوده و ازنتایج تحقیقات‌رساله دکترتخصصی‌روانشناسی تربیتی بدست آمده است. (کد اخلاق شماره ۱۳۸۲۰۷۰۲۹۶۲۰۰۹ دانشگاه آزاد اسلامی زنجان).

تضاد منافع:

پژوهشگر در هیچ یک از مراحل تحقیق تضاد منافعی نداشته است.

منابع

1- Pietarinen J, Soini,T. Pyhältö K.[Students' emotional and cognitive engagement as the determinants of well-being and achievement in school]. Inter J of Educ Research.2014;12 6740-51
2- Emadi SR, Farshchi F. [Correlation between student engagement and educational outcome]. Annu J Educ Planning. 2015; (8):115-34 .
3- Tori, DM. [The Relationship between Student Engagement and the Development of Character in Mission Driven Faith-Based Colleges and Universities as Measured by the National Survey of Student Engagement]. USA, Seton Hall University. 2012; (6):45-56.
4- Pomerantz Noreen, K. [Improving Student Engagement a New Paradigm for Student Affairs]. Coll Stud Affairs. 2006; (25):176-85 .
5- Maslach C, Schaufeli W. B, & Leiter, M. P. Job Burnout. [ANNU REV Physio]. 2001; (52): 397-422 .
6- Kovach & George D. [What we're learning about student engagement from nsse, benchmarks for effective educational practices]. Mag rning, Higher Learning. 2010; (35):24-32 .
7- Appleton J. J, Christenson S. L, Furlong M. J. [Student engagement with school critical conceptual and methodological issues of the construct]. Psychol School. 2008; (45): 369–386 .
8- Azimi D, khazan K, Ghadimi S, Dargahi SH. [The Role of Psychological Capital and Academic Eagerness in Predicting Academic Vitality and Procrastination in Decision Making of Nursing Students]. Med Educ Development. 2017. (12): 143 - 153 .
9- Eslami M A, Dortah F, Saedipoor E, Delavar A. [The Causal Modeling of Academic Engagement based on Supported Academic Performance Self-Esteem and Self-Efficacy among Undergraduate Students at Amir Kabir University]. Cogn Lern Strategis. 2018; (10): 57-75.
10- Pintrich PR, De Groot E. [Motivational and self-regulated components of classroom academic performance]. J Educ Psycho.1990 ;(82): 33-4 .
11- Kajbaf M B, Moulavi H, Shirazi Tehrani A. [Investigating the relationship between motivational beliefs and self-regulated learning strategies with high school students]. Coni Soc Psycho. 2003; (5): 33-21 .
12- Karens FA, Macginnis JC. [self actulalization and locus of control with academically talented adolscents]. Prue J.2017;7 (2) :369-372 .
13- Middleton M, Midgley C. [Avoiding the demonstration of lack of ability: an

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

underexplored aspect of goal theory]. J educ psycho. 2007; (89): 710-718.
14- -۱۴Sarmad Z, Hejazi E, Bazargan A. [Research Methods in Behavioral. Tehran Agha. 13, 78. Publications]
15- -۱۵Kadivar P, Farzad V, Kavousian J, Nikdel F. [Validation of Pakran Academic Emotions Questionnaire]. Quarterly J educe Innovations.2019; (32): 7-30 .
16- Jalilian S, Azimpour E, Gholizadeh N. [Predicting Academic Vitality Based on Academic Enthusiasm and Psychological Hardiness in in high school students]. J Educ School Study. 2021; (13): 124-140 .
17- Momenimahmouei H, Pourfatemi A. [The relationship between perceived educational justice and awareness of Future career with academic passion among students of University of medical sciences]. J Med Educ Development.2018; 13 (4): 332-344 .
18- Momenh Kh, Abasi M, Pirani Z, begianKolieh marz MJ. [The Role of Emotionality and Affective Atmosphere of Family in Prediction of Students' Educational Engagement]. J Cogan Stra Learning. 2017; 5(8): 107-136 .
19- -۱۹Nekavand M, Jafari P, Arasteh H. [The role of teaching-learning environment on student engagement in medical science students]. J Islamic Azad University. 2018; 28 (1):58-65
20- --۲۰Vieira, A. L. [Interactive LISREL in Practice]. Heidelberg: Springer.2011; http://dx.doi.org/10.1007/978-3-642-18044-6 .
21- Hobfoll S E, Johnson R J, Ennis N, Jackson A P. [Resource loss resource gain and emotional outcomes among inner city women]. J perso soc psycho. 2003; 84(3): 32-43.
22- .۲۲Parsons J, Taylor L. [Improving Student Engagement]. Cur Issues in Education. 2011; (3): 14:1-33.
23- Beld JM, García M, Bernstein DJ, Howard MA, Sapp MM, Nunez AM. Et al. [A Fresh Lookat Student Engagement Annual Results]. NSSE. 2013; (6):129-246.
24- Barghi ZI, Begian Koole Marzi MJ, Moradi A, Nejat N. [Confirmatory Factor Structure and Psychometric Characteristics of Multidimensional Student Engagement]. SES. 2020; (21): 113-142.
25- -۲۵Khoroushi P, Nili M R, Abedi A. [Relationship between cognitive and emotional engagement of learning and self-efficiency of students; Farhangian University of Isfahan]. Educ Stra Med Sciences. 2014:7(4): 229-234 .
26- -۲۶Wang M T, Chow A, Hofkens T, SalmelaAro K. [The trajectories of student emotional engagement and school burnout with academic and psychological development: Findings from Finnish adolescents]. Learn instruc.2015: (36): 57–65.
27- -۲۷Hayat A, Esmi K, Rezaei R, Nabiee P. [The Relationship between Academic Emotions and Academic Performance of Medical Students of Shiraz University of Medical Sciences]. Res Med Educ. 2017; 9 (4):29-20.
28- .۲۸Karimi K, abbasi M, morshedi Z. [The Study of Relationship between Self-regulation, Academic Burnout and Learning Passion with Nursing Student Job Adaptability]. Educ Stra Med Sci. 2020; 12. (5):19-27.
29- Mayer D, Salovey P, Caruse D.R. Emotional Intelligence. [Theory finding and implications. Psycho Inquiry]. 2004; (60) 3:197-215.
30- Ajam AA, Badnava S, Abdollahi M, Momeni-Mahmouei H. [The Relation between Emotional Creativity and Academic Enthusiasm in Public Health students in Gonabad University of medical sciences]. Rese Med Educ Guilan university of Med sci. 2016; 8 (4):11-18.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]